

RINGEBU KOMMUNE

Vår referanse
15/2075- 19/2344
FA-V00

Vår saksbehandler:
John-Ludvik Dalseg tlf. 61 29 92 49

Høyringsuttale fra Ringebu kommune til NOU 201811 - Ny Fjellov

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Utvalg for miljø, utmark og landbruk		
Kommunestyret	010/19	12.02.2019

Dokumenter vedlagt saken

Høyringsuttale fra Ringebu kommune til NOU 201811 - Ny Fjellov
Høringsuttalelse NFS 0512

Forslag til innstilling

Innstilling:

Utval for miljø, utmark og landbruk tilrår at Ringebu kommunestyre gjev følgjande høyringsuttale til NOU 2018:11 Ny Fjellov:

Ringebu kommune støttar i all hovudsak fleirtalsforslaga sine konklusjonar i NOU 2018:11- Ny Fjellov.

Ringebu kommune presiserer at fellesgodane i statsallmenningane er svært viktige for den lokale landbruksnæringa, og ikkje minst som motivasjon for busetnad og tilflytting til kommunen.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om etablering av ei felles lov for fjellstyra og for statsallmenningstyra, dvs. at Fjellova og Statsallmenningslova blir slege saman.

Ringebu kommune presiserer at samanslåing av Fjellova og Statsallmenningslova ikkje må medføre at rettar som i dag ligg til lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar utilsikta blir svekka eller fjerna jf. til dømes beiterett, rett til utvising av seter, rett til utvising av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, storviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyra skal overta ansvaret for forvaltninga av skogen i statsallmenningar med virkesrett i staden for Statskog SF. Dette vil styrke næringsgrunnlaget og verdiane lokalt. Statskog SF si rolle som

grunneigar bør reindyrkast, dvs. at ein skil rolla til Staten som eigar og som myndigheit i statsallmenningane.

Ringebu kommune meiner at lova må utformast slik at dei med virkesrett sjølv skal kunne bestemme kva for driftsform ein vil ha. Ringebu kommune støttar lovforslaget om at det skal vere allmenningsfond i statsallmenningar med virkesrett og at forvaltninga av dette fondet, samt eksisterande fond, skal ligge til fjellstyret.

Ved grunndisponeringstiltak som ikkje gjeld bortfeste av hytte/hotell, og som gjev ei

avgrensing i virkesretten, bør ein del av brutto inntekt koma allmenningsfondet til gode.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om auka sjølvstyre til dei lokale fjellstyra, inkludert styrking av det lokale oppsynet og styrking av finansieringa av fjellstyra.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at innhaldet i bruksrettane som er etablerte gjennom lang tids bruk ikkje kan opphevast ved lov utan erstatning, og at allmenningsretten framleis skal kunne «utøvast på ein måte... som er naturleg etter tida og tilhøva». Desse reglane bidreg til at nye driftsmetodar som dukkar opp etter at ny lov er vedteke ikkje blir ekskludert frå lovverket.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at ein skal kunne inkludere anna gardstilknytta næringsverksemd når det gjeld kva som skal reknast som jordbruksdrift i tillegg til tradisjonelt jord- og skogbruk.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget på at rett til utvising av dyrkingsjord er ein bruksrett. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget ved at utvist dyrkingsjord ikkje skal kunne leigast ut. Denne jorda skal utlysast på nytt og heller gå til ein annan med bruksrett og aktiv jordbruksdrift, dersom jorda ikkje har vore i bruk på 10 år.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande reglar for jakt og fiske i statsallmenningane. Gjeldande system med prisrammer for jakt og fiske bør vidareførast, og tilsvarande bør moglegheiter for favorisering av innanbygdsbuande innanfor jakt og fiske vidareførast.

Ringebu kommune støttar ei vidareføring av gjeldande forbod mot sal av areal frå statsallmenning (avhendingsforbod), men med framleis vidareføring av dei unntak som gjeld i dagens lov.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidsbustader i statsallmenningane.

Ringebu kommune meiner det er viktig at det framleis blir eit lokalt oppsyn tilsett av fjellstyret. Overføring av denne oppgåva til SNO vil flytte makt frå dei lokal fjellstyra og over til SNO som har ei meir sentralt styrt organisering som ikkje er

forankra i lokalsamfunna på same måte som eit fjellstyre.

Ringebu kommune meiner det er viktig at fjellstyret blir representativt i forhold til brukarinteresser, og støttar fleirtalsforslaget i lovutvalet med at det skal vere minst 2 medlemmar med jordbruksstilknytte bruksrettar i kvart fjellstyre, og at desse skal veljast av dei med bruksrettar. Ny fjellov bør ikkje vere absolutt på at talet medlemmer skal avgrensast til 5 stk, sjølv om dette kan vere hovudregelen.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget i at det kan opnast for fleire fjellstyre innanfor same kommune, der dette er tenleg.

Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget på at løpande brutto grunneigarinntekter delast 50/50 mellom vedkomande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.

.....

.....

Møtebehandling fra Utvalg for miljø, utmark og landbruk i Ringebu 06.02.2019

MUL-009/19 Vedtak:

Innstilling

Utval for miljø, utmark og landbruk tilrår at Ringebu kommunestyre gjev følgjande høyringsuttale til NOU 2018:11 Ny Fjellov:

1. Ringebu kommune støttar i all hovudsak fleirtalsforslaga sine konklusjonar i NOU 2018:11- Ny Fjellov.
2. Ringebu kommune presiserer at fellesgodane i statsallmenningane er svært viktige for den lokale landbruksnæringa, og ikkje minst som motivasjon for busetnad og tilflytting til kommunen.
3. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om etablering av ei felles lov for fjellstyra og for statsallmenningstyra, dvs. at Fjelleva og Statsallmenningslova blir slege saman.
4. Ringebu kommune presiserer at samanslåing av Fjelleva og Statsallmenningslova ikkje må medføre at rettar som i dag ligg til lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar utilsikta blir svekka eller fjerna jf. til dømes beiterett, rett til utvising av seter, rett til utvising av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, storviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.
5. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyra skal overta ansvaret for forvaltninga av skogen i statsallmenningar med virkesrett i staden for Statskog SF. Dette vil styrke næringsgrunnlaget og verdiane lokalt. Statskog SF si rolle som grunneigar bør reindyrkast, dvs. at ein skil rolla til Staten som eigar og som myndigheit i statsallmenningane.
6. Ringebu kommune meiner at lova må utformast slik at dei med virkesrett sjølv skal kunne

bestemme kva for driftsform ein vil ha. Ringeby kommune støttar lovforslaget om at det skal vere allmenningsfond i statsallmenningar med virkesrett og at forvaltninga av dette fondet, samt eksisterande fond, skal ligge til fjellstyret. Ved grunndisponeringstiltak som ikkje gjeld bortfeste av hytte/hotell, og som gjev ei avgrensing i virkesretten, bør ein del av brutto inntekt koma allmenningsfondet til gode.

7. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget om auka sjølvstyre til dei lokale fjellstyra, inkludert styrking av det lokale oppsynet og styrking av finansieringa av fjellstyra.
8. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget om at innhaldet i bruksrettane som er etablerte gjennom lang tids bruk ikkje kan opphevast ved lov utan erstatning, og at allmenningsretten framleis skal kunne «utøvast på ein måte... som er naturleg etter tida og tilhøva». Desse reglane bidreg til at nye driftsmetodar som dukkar opp etter at ny lov er vedteke ikkje blir ekskludert fra lovverket.
9. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget om at ein skal kunne inkludere anna gardstilknytta næringsverksemd når det gjeld kva som skal reknast som jordbruksdrift i tillegg til tradisjonelt jord- og skogbruk.
10. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget på at rett til utvising av dyrkingsjord er ein bruksrett. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget ved at utvist dyrkingsjord ikkje skal kunne leigast ut. Denne jorda skal utlysast på nytt og heller gå til ein annan med bruksrett og aktiv jordbruksdrift, dersom jorda ikkje har vore i bruk på 10 år.
11. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande reglar for jakt og fiske i statsallmenningane. Gjeldande system med prisrammer for jakt og fiske bør vidareførast, og tilsvarande bør moglegheiter for favorisering av innanbygdsbuande innanfor jakt og fiske vidareførast.
12. Ringeby kommune støttar ei vidareføring av gjeldande forbod mot sal av areal frå statsallmenning (avhendingsforbod), men med framleis vidareføring av dei unntak som gjeld i dagens lov.
13. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidsbustader i statsallmenningane.
14. Ringeby kommune meiner det er viktig at det framleis blir eit lokalt oppsyn tilsett av fjellstyret. Overføring av denne oppgåva til SNO vil flytte makt frå dei lokal fjellstyra og over til SNO som har ei meir sentralt styrt organisering som ikkje er forankra i lokalsamfunna på same måte som eit fjellstyre.
15. Ringeby kommune meiner det er viktig at fjellstyret blir representativt i forhold til brukarinteresser, og støttar fleirtalsforslaget i lovutvalet med at det skal vere minst 2 medlemmar med jordbrukstilknytte bruksrettar i kvart fjellstyre, og at desse skal veljast av dei med bruksrettar. Ny fjellov bør ikkje vere absolutt på at talet medlemmer skal avgrensast til 5 stk, sjølv om dette kan vere hovudregelen.
16. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget i at det kan opnast for fleire fjellstyre innanfor same kommune, der dette er tenleg. Ved eventuell kommunesammenslåing krev Ringeby kommune at dagens geografiske inndeling for fjellstyrene består.
17. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget på at løpande brutto grunneigarinntekter delast 50/50 mellom vedkomande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.
18.
19.

KOM - behandling:

Arne Fossmo fremmet følgende endringsforslag til første setning i forslag til innstilling:
Følgende tekst utgår: "Utval for miljø, utmark og landbruk tilrår at".

Enstemmig vedtatt som innstilling fra utvalg for miljø, utmark og landbruk med Fossmos endringsforslag.

KOM-010/19 Vedtak:

Ringebu kommunestyre gjev følgjande høyringsuttale til NOU 2018:11 Ny Fjellov:

1. Ringebu kommune støttar i all hovudsak fleirtalsforslaga sine konklusjonar i NOU 2018:11- Ny Fjellov.
2. Ringebu kommune presiserer at fellesgodane i statsallmenningane er svært viktige for den lokale landbruksnæringa, og ikkje minst som motivasjon for busetnad og tilflytting til kommunen.
3. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om etablering av ei felles lov for fjellstyra og for statsallmenningstyra, dvs. at Fjelleva og Statsallmenningslova blir slege saman.
4. Ringebu kommune presiserer at samanslåing av Fjelleva og Statsallmenningslova ikkje må medføre at rettar som i dag ligg til lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar utilsikta blir svekka eller fjerna jf. til dømes beiterett, rett til utvising av seter, rett til utvising av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, storviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.
5. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyra skal overta ansvaret for forvaltninga av skogen i statsallmenningar med virkesrett i staden for Statskog SF. Dette vil styrke næringsgrunnlaget og verdiane lokalt. Statskog SF si rolle som grunneigar bør reindyrkast, dvs. at ein skil rolla til Staten som eigar og som myndigheit i statsallmenningane.
6. Ringebu kommune meiner at lova må utformast slik at dei med virkesrett sjølv skal kunne bestemme kva for driftsform ein vil ha. Ringebu kommune støttar lovforslaget om at det skal vere allmenningsfond i statsallmenningar med virkesrett og at forvaltninga av dette fondet, samt eksisterande fond, skal ligge til fjellstyret. Ved grunndisponeringstiltak som ikkje gjeld bortfeste av hytte/hotell, og som gjev ei avgrensing i virkesretten, bør ein del av brutto inntekt koma allmenningsfondet til gode.
7. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om auka sjølvstyre til dei lokale fjellstyra, inkludert styrking av det lokale oppsynet og styrking av finansieringa av fjellstyra.
8. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at innhaldet i bruksrettane som er etablerte gjennom lang tids bruk ikkje kan opphevast ved lov utan erstatning, og at allmenningsretten framleis skal kunne «utøvast på ein måte... som er naturleg etter tida og tilhøva». Desse reglane bidreg til at nye driftsmetodar som dukkar opp etter at ny lov er vedteke ikkje blir ekskludert fra lovverket.
9. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om at ein skal kunne inkludere anna gardstilknytta næringsverksemd når det gjeld kva som skal reknast som jordbruksdrift i tillegg til tradisjonelt jord- og skogbruk.
10. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget på at rett til utvising av dyrkingsjord er ein bruksrett. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget ved at utvist dyrkingsjord ikkje skal kunne leigast ut. Denne jorda skal utlysast på nytt og heller gå til ein annan med bruksrett og aktiv jordbruksdrift, dersom jorda ikkje har vore i bruk på 10 år.
11. Ringebu kommune støttar fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande reglar for jakt og fiske i statsallmenningane. Gjeldande system med prisrammer for jakt og fiske bør vidareførast, og tilsvarande bør moglegheiter for favorisering av innanbygdsbuande innanfor jakt og fiske vidareførast.

12. Ringeby kommune støttar ei vidareføring av gjeldande forbod mot sal av areal frå statsallmenning (avhendingsforbod), men med framleis vidareføring av dei unntak som gjeld i dagens lov.
13. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidsbustader i statsallmenningane.
14. Ringeby kommune meiner det er viktig at det framleis blir eit lokalt oppsyn tilsett av fjellstyret. Overføring av denne oppgåva til SNO vil flytte makt frå dei lokal fjellstyra og over til SNO som har ei meir sentralt styrt organisering som ikkje er forankra i lokalsamfunna på same måte som eit fjellstyre.
15. Ringeby kommune meiner det er viktig at fjellstyret blir representativt i forhold til brukarinteresser, og støttar fleirtalsforslaget i lovutvalet med at det skal vere minst 2 medlemmar med jordbrukstilknytte bruksrettar i kvart fjellstyre, og at desse skal veljast av dei med bruksrettar. Ny fjellov bør ikkje vere absolutt på at talet medlemmer skal avgrensast til 5 stk, sjølv om dette kan vere hovudregelen.
16. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget i at det kan opnast for fleire fjellstyre innanfor same kommune, der dette er tenleg. Ved eventuell kommunesammenslåing krev Ringeby kommune at dagens geografiske inndeling for fjellstyrene består.
17. Ringeby kommune støttar fleirtalsforslaget på at løpande brutto grunneigarinntekter delast 50/50 mellom vedkomande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.
18.
19.

Saksopplysninger

Landbruks- og Matdepartementet har sendt NOU 2018:11 om ny fjellov på høyring, med høyringsfrist 28. februar 2019. Høyringsbrevet og heile NOU 2018:11 kan lesast her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-11/id2605120/>

Bakgrunnen for arbeida med ny Fjellov er Regjeringa sitt mål om forenkling av utmarksforvaltninga.

Statsallmenningslovutvalet med 12 medlemmer vart oppnemnd 4. mars 2016, og overleverte utgreiinga "Ny fjellov" til Landbruks- og matdepartementet 22. juni 2018. Lovutvalet har i NOU 2018:11 føreslege ei ny lov til erstatning for Lov 6. juni 1975 om rettar og lunnende m.m i statsallmenningane (Fjellova) og Lov 19. juni 1992 om skogsdrift i statsallmenningane (Statsallmenningslova).

Fjellova regulerer blant anna rettar knytt til jordbruket i forhold til beiting, setre og utvising av dyrkingsjord, samt jakt, fiske og praktisering av friluftsliv i statsallmenningen, medan statsallmenningslova regulerer virkesretten på skog. Statsallmenningane er med både Fjellova og Statsallmenningslova underlagt to lover med ulik regulering av rettigheter og bruk som etablerer to ulike forvaltningssystem, og dette kan gjere regelverket uoversiktleg og vanskeleg tilgjengeleg.

Utgreiinga peikar på at mykje har endra seg i det norske samfunnet i løpet av dei vel 40 åra som har gått sidan gjeldande Fjellov vart vedteke. Innanfor landbruket har det vore ei utvikling i retning av stadig færre eigedomar som drivast som sjølvstendige bruk, delen av jord som drivast med bortleige har auka og tal bruk med husdyrproduksjon har gått ned. I følge utgreiinga har dette ført til ein nedgang i tradisjonell seterdrift og mindre beitebruk i utmark.

For Ringebu sin del er beiteressursane godt nytta og særskilt viktige, og ein ser heller ein auke i talet på dyr på utmarksbeite, enn ein nedgang dei seinare åra. Talet på bruk, og tradisjonell seterdrift er i nedgang.

Ringebu er ein vesentleg utmarkskommune, der ein har tre statsallmenningar, Hirkjølen, Ringebu østfjell og Imsdalen, til saman 560 000 dekar, dvs. ca 45 % av Ringebu sitt totalareal.

Desse tre statsallmenningane har eit felles fjellstyre, Ringebu fjellstyre.

Ringebu Fjellstyre forvaltar etter Fjellova bruksrettane til seter og beite, samt jakt, fangst og fiske i nemnte statsallmenningar.

I Ringebu østfjell er det 36 setre og 13 avtalar om tilleggsgjord, i Imsdalen er det 2 setre og på Hirkjølen er det 29 setre. Ca 1/3 av desse er i aktiv drift fra hovedbruket, ca 1/3 leigast av andre bruk, og ca 1/3 er ikkje i aktivt bruk men ikkje vedtatt falt i det fri.

Det er tre setre i Ringebu østfjell med mjølkeproduksjon. To med ku (i Flaksjølia og på Goppollen) og ei med geit (Åsdalen).

Ringebu østfjell (436 eigedommar med virkesrett) har virkesrett utan allmenningsfond. Produktiv skogareal er ca 2 000 dekar. Imsdalen (186 eigedommar med virkesrett) og Hirkjølen (109 eigedommar med virkesrett) statsallmenningar har virkesrett med allmenningsfond og allmenningsstyrer. Hirkjølen har ca 30 000 dekar med produktiv skog (17 % av dette arealet er varig verna) og Imsdalen har ca 9 100 dekar med produktiv skog (79 % er varig verna). Statskog SF er grunneigar.

Utmærkskommunenenes Sammenslutning (USS) har utarbeidd felles høyringsuttale på vegne av medlemskommunane (95 stk.), jf. vedlegg 1. Ringeby er medlem av USS. USS si uttale gjev ein fullstendig gjennomgang, vurdering og tilråding av alle forslag til ny Fjellov. Ringeby kommune vil konsentrere si uttale mot det ein meiner er dei mest relevante tema for vår kommune. Rådmannen vel og å ta med den foreløpige høyringsuttalen frå Norges fjellstyresamband, da det i hovudsak er desse som forvaltar lovverket, vedlegg 2.

Følgjande tema er av særleg tydnad for kommunane:

- Forenkling (samanslåing av styrer – fjellstyra/allmenningstyra og lover
- Styrking av den lokale forvaltninga / kommunanes myndigheit i utmarka
- Kommunanes rolle ved oppnemning av fjellstyra – samansetning
- Geografisk verkeområde
- Avhending / feste
- Sjølvfinansiert / statleg finansiering
- Skog / virkesrett
- Oppsyn

Vurdering

Overordna synspunkt

Rådmannen registrerer at lovutvalet er einstemmige i mange viktige hovudspørsmål, men er likevel delt i fleire av spørsmåla som er av prinsipiell tydnad. Ein viser vidare til at i dei spørsmåla kor utvalet er delt er det gjennomgåande eit stort fleirtal og eit lite mindretal.

Statsallmenningane tek vare på mange rettigheter og interesser, og rådmannen vil såleis understreke at fleirtalsforslaga byggjer eit breitt kompromiss, og at brei semje er ein viktig føresetnad for effektiv og god forvaltning av statsallmenningane.

Når det gjeld høyringsutkastet støttar såleis rådmannen i all hovudsak fleirtalsforslaga sine hovudkonklusjonar.

Forenkling av lovverket

Rådmannen er samd med lovutvalet i at det er tenleg å ha ei samla lov for statsallmenningane med bakgrunn i at det i all hovudsak er dei same eigedomane som har rettar etter dei to lovane, og dei regulerer dei same areala. Ein støttar såleis eit samla lovutval om etablering av eit nytt felles fjellstyre til erstatning for dagens separate fjellstyre og statsallmenningstyre.

Rådmannen vil likevel sterkt presisere at samanslåing av Fjellova og Statsallmenningslova ikkje må medføre at rettar som i dag ligg til lokal landbruksnæring eller lokale innbyggjarar utilsikta blir svekka eller fjerna jf. til dømes beiterett, rett til utvising av seter, rett til utvising av dyrkingsjord, virkesrett for uttak av ved og tømmer til eige bruk, småviltjakt, storviltjakt, villreinjakt og fiske med garn og oter.

Rådmannen meiner det er avgjerande viktig at private rettar sikrast av modellar som vert oppfatta som trygge for dei som eig rettane. Ein meiner samanslåing av styre berre vil fungere etter intensjonen dersom det har støtte frå dei som eig ressursane styra skal forvalte. Ein ser at føreslegne

endringar er størst for dei med virkesrett, og det er såleis spesielt viktig at rettane og interessene til dei med virkesrett vert sikra på ein måte dei sjølv oppfattar som trygg.

Bruksrettar

Rådmannen meiner det er avgjerande viktig at ny fjellov sikrar rammer og representasjon som tek vare på bruksrettane som er knytt til jordbruket. Viktige bruksrettar knytt til jordbruket er til dømes beite, seterdrift, tilleggsjord og hogst. Ein meiner vidare at bruksrettane må kunne utvikle seg dynamisk med «tida og tilhøva». Fleirtalet i lovutvalet meiner at det dynamiske elementet nettopp skal opne for nye bruksmåtar der andre ikkje lenger blir brukt.

Nye bruksrettar kan både oppstå ved ei gradvis utvikling frå ein etablert bruksrett, men også ved at ressursane i statsallmenningane blir brukt på ein ny måte som kan støtte opp under jordbruksdrifta og gje ny inntekt til garden. Fleirtalet i lovutvalet oppfattar til dømes tilleggsjord og utnytting av vasskraft til visse føremål som ein bruksrett. Ei slik dynamisk utvikling av bruksrettane er nødvendig for å gje jordbruket utviklingsrom og for at verdien i bruksrettane skal oppretthaldast.

Rådmannen vil påpeike at sjølv om utvikling i landbruket går mot større og færre einingar i drift, betyr ikkje dette nødvendigvis at bruken rekna i omfang av beitedyr har hatt tilsvarande utvikling. Ein vil presisere at rettane knytt til jordbruket og skogbruket framleis har stor tydnad.

Lokalt sjølvstyre og samansetning av nytt fjellstyre

Rådmannen støttar prinsippet om auka lokalt sjølvstyre jf. lokalkunnskap. Det bør vere eit mål å sikre grunnlag for ei lokal forvaltning som er rusta til å forvalte og balansere dei ulike interessene og rettane, og fjellstyre med lokaldemokratisk forankring er avgjerande for å oppnå dette. Ein støttar fleirtalsforslaget i lovutvalet som tilrår ein modell der fjellstyra framleis skal oppnemnast av kommunestyret, men der rettshavarane skal ha moglegheit til å velje inn sine representantar i fjellstyret.

Oppsyn

Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om vidareføring av ordninga med fjelloppsyn tilsett av fjellstyra, dvs. modell 1. Modellen inneber at Fjelloppsynet utfører oppsyn i statsallmenningane, inkludert oppgåver etter Naturoppsynslova, altså ei vidareføring av gjeldande ordning, men der ein tydeleggjør rolle og heimelsgrunnlag og lovfestar den praksisen ein har i dag.

Ein meiner at ny Fjellov må sikre grunnlaget for at fjellstyra kan ha ein lokal administrasjon med rett kompetanse og tilstrekkeleg kapasitet. Rådmannen meiner at ordninga sikrar at statsallmenningane framleis har eit feltapparat med nær tilknytning til områda, og at dette apparatet har god lokalkunnskap. Ein meiner at ein ved å overføre denne oppgåva til SNO vil flytte makt frå dei lokale fjellstyra over til SNO som har ei sentralt styrt organisering, og som ikkje er forankra i lokalsamfunnet på same måten som eit fjellstyre.

Avhending / Feste

Rådmannen støttar prinsippet om at statsallmenningane skal forvaltast i eit svært langsiktig perspektiv. Ein meiner såleis at ny fjellov bør vidareføre eit generelt forbod mot sal av statsallmenningsareal (avhendingsforbod) for å bevare statsallmenningane som store, udelte eigedomar. Dette er viktig for dei med jord- og skogbruksrettar, og for jakt-, fiske- og friluftinteressene. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at gjeldande reglar med opning for

utleige av areal/dyrkingsparsellar og enkelte unntak for sal vert vidareført.

Når det gjeld feste er lovutvalet samde om at det framleis skal vere mogleg å etablere avtalar om feste av tomter i statsallmenningane. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at det ikkje kan opnast for sal av tomter til fritidsbustader i statsallmenningane. Dette særleg med tanke på kor viktig statsallmenningane er som beiteområde for småfe, storfe og villrein, og tilgangen til å avtale at festetomter ikkje skal gjerdast inn, jf. Tomtefestelova §16.

Forvaltning av skogen i statsallmenningar med virkesrett

Virkesretten er nærare omtala på side 88-90, 158-159 og 173-174 i NOUen. I dag er det Statskog SF som forvaltar skogen, men i samråd med allmenningsstyra.

Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at skogen i statsallmenningar med virkesrett skal forvaltast av det enkelte fjellstyre i staden for Statskog SF. Ein er samd med fleirtalet som har lagt til grunn at skogen vil bli drive på ein betre måte, og at auka skogverdi over tid vil vere viktig som eit grunnlag for å oppretthalde den lokale styringa av statsallmenningane. Rådmannen meiner og at dette vil kunne gje positive ringverknader for verdiskapinga i lokalsamfunna.

Statskog SF si rolle som grunneigar vil bli reindyrka, og ein skil rolla til Staten som eigar og som myndigheit i statsallmenningane.

Fleirtalsforslaget går inn for ei vidareføring av allmenningsfondet og at inntektene etter skogsdrift skal godskrivas fondet. Allmenningsfondet skal administrerast av fjellstyret og nyttast til å dekke virkesretten og investeringar i skogen i allmenninga. Mindretalsforslaget vil at allmenningsfondet skal forvaltast av fjellstyret og Statskog SF i fellesskap. Mindretalet meiner og at dersom Statskog SF garanterer for virkesretten skal allmenningsfondet avviklast og overførast Statskog SF. En konsekvens av mindretalsforslaget kan til dømes vera at eingongserstatningar etter skogvern tilfaller Statskog SF og ikkje den aktuelle allmenning. Dette vil svekke allmenningsretten og sikkerheten for at avkastninga på skogverdiane behaldas lokalt. For Ringebu sin del vil dette innebære ein betydeleg verdioverføring fra bygda til Statskog SF.

Fordeling av inntekter mellom fjellstyra og Statskog SF

Det er eit viktig prinsipp i dagens Fjellov at verdiskapinga skal vere igjen lokalt der verdiane er skapt. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at dette prinsippet ytterlegare skal styrkast. Ordninga i dag er at festeinntekter frå til dømes hytter og hotell vert delt 50/50 mellom vedkommande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF, medan inntekter frå anna arealleige (til dømes bustad, næring, alpinanlegg, mobilmaster m.m.), grus/mineral og fallrettar i sin heilskap går til grunneigarfondet til Statskog SF. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at alle brutto grunneigarinntekter vert delt 50/50 mellom vedkommande fjellstyre og grunneigarfondet til Statskog SF.

Jakt, fiske og friluftsliv

Rådmannen viser til at statsallmenningane har stor tydnad for folks tilgang til jakt, fiske og friluftsliv. Fjellstyra bidreg ved sine rimelege og godt tilrettelagte tilbod til at mange kjem seg ut i naturen, og dermed til hausting av naturressursar, god folkehelse og trivsel. Rådmannen meiner ny Fjellov bør sikre og utvikle desse aspekta ytterlegare. Ein støttar fleirtalsforslaget om vidareføring av gjeldande reglar for jakt og fiske i statsallmenningane, inkludert ordninga med prisrammer.

Privat eller statleg finansiering

Rådmannen er klar på at fjellstyra leverer ei rekkje viktige samfunnsgode. Fjellstyra legg til rette for eit allment friluftsliv og tilbyr jakt og fiske til allmenta, både for dei som bur i områda og for andre. Tilbodet i statsallmenningane bidreg til å aktivisere store delar av befolkninga, samtidig som det er et vesentleg potensial for å nå ut til fleire og nye grupper.

For jegerar og fiskarar betyr statsallmenningane tilgang til jakt og fiske til rimelege prisar. Prisane på jakt og fiske vert regulert gjennom eit system med prisrammer, og dette systemet bidreg til å sikre ein prisutvikling i statsallmenningane som sikrar allmenta tilgang til jakt og fiske. Rådmannen støttar fleirtalsforslaget om at fjellstyras ivaretaking av viktige samfunnsgode bør gje utslag i ei statleg grunnfinansiering av fjellstyras verksemd.